

Talous

YMPÄRISTÖPALKINTO

Vapo palkitsi ympäristövastaavansa

Vapo Oy myönsi vuoden 2011 ympäristöpalkinnon ympäristövastaava **Petri Tähtiselle**.

Perusteena oli Tähtisen pitkäaikainen ja ansiokas työ, minkä ansiosta Vapon Pohjois-Suomen alue on edelläkävijä ja hyvä esimerkki ympäristöasioiden laadukkaasta hoidosta.

– Myöntämisperusteina oli-

vat aloitteellisuus ja tinkimätön asenne ympäristöasioissa sekä toimiva yhteistyö koko henkilöstön ja viranomaisten kanssa, sa- noi palkinnon luovuttanut ympäristöjohtaja **Mia Suominen**.

Vapon ympäristöpalkinto on myönnetty vuodesta 1990 lähtien ympäristöasioiden hoitam- ssa ansioituille.

HELSINKI

Talvivaaran kokous houkutteli mielenosoittajia

Useat ympäristötoimijat järjestivät maanantaina mielenilmauksen kaivosyhtiö Talvivaaran ylimääräisen yhtiökokouksen pitopaikan edustalla Helsingin Katajanokalla.

Mielenosoituksessa vaadittiin Talvivaaran toiminnan keskeyttämistä. Valtioneuvosto myönsi toissa viikolla Talvivaaralle kiis-

tellyn luvan uraanin talteenot-

toon. Ympäristöväen mukaan Talvivaara ei ole osoittanut kykenevänsä kantamaan vastuuta aiheuttamistaan ympäristövahingoista. Mielenosoittajat eivät myöskään pitäneet ydinvoiman käyttöä perusteena uraanin louhinnalle.

GOEXCELLENTIN YT-NEUVOTTELUT

Henkilöstö syyttää jälleen työntantajaa

Ammattiliitto Pro syyttää te- lepalveluyritys GoExcellentiä yt-lain rikkomisesta yt-neuvotteluissa.

Liiton tiedotteen mukaan henkilöstö ei ole saanut lain vaatimia tietoja vähennyssuunnitelmista ja yhtiö "on ilmoittanut rekrytoivansa vuokratyövoimaa jopa vuoden loppuun kestävillä sopimuksilla", vaikka samalla yt-neuvotellaan työ-

paikoista. Yhtiön viestintäjohtaja **Markku Tuominen** vastaa, että suunnitelmaa ei voi vielä olla, koska asioista neuvotellaan yhdessä, ja että vuokratyöläisten työsuhteet eivät kestä väitetyt pitkiään.

GoExcellent haluaa muu- rassa DNA:n ja TeliaSuomen puhelinpalveluja. Yhtiön yt-neuvottelut ulottuvat sen

kaikkiin kuuteen toimipisteeseen Suomessa. Niissä työskentelee yhteensä noin 1 200 henkeä, siitä lähes 300 Jyväskylässä. GoExcellent on arvioinut henkilöstön vähennystarpeeksi enintään 200 henkeä.

Joulukuussa GoExcellentin toimihenkilöitä marssi ulos vastalauseena huonolle henkilöstöpolitiikalle.

Vain ihme pelastaisi kriisiltä

Ari Ojapello: Talouskriitikon mielestä Suomi oli parhaimmillaan 1980-luvulla.

TAMPERE
Jorma Rahkonen

Kun tietokirjailija nimeää itsensä ahneuden ja riistokapitalismin kriitikoksi, hän saa helppoja marxilaisien leiman. Kun entinen mainosmies ruuskii talouspolitiikkaa, hänet on helppo leimata tietämättömäksi ja epätieteelliseksi harrastelijaksi. Kun hän vielä arvostelee pankkien ekonomisteja, talousprofessoreita, ennustuslaitoksia sekä taloustoimittajia onnettomiksi lamanennustajiksi, voi saada kylähullun leiman.

Hyperinflaatio on ainoa keino, jolla kupla voidaan purkaa.

Mutta kun kuuntelee talouskriitikko **Ari Ojapeltoa**, 68, hänen asunnossaan Tampereen Hervannassa, kiinnittyy huomio hänen laajaan asiaan perehtymiseensä. Mies kaivaa esille koko ajan kansainvälisiä tilastoja ja tutkimuksia, jotka tukevat hänen sanomaansa. Jokainen saa itse päätellä, onko hän oikeassa vai väärässä.

Puheelle tuo pohjaa se, että Ojapello todistaa onnistuneensa ennustamaan aiemmat talouskriisit 1990-luvun lamasta lähtien.

Nyt hän sanoo, ettei talousromahdusta ei voi enää estää.

– Kriisiä ei voi mitenkään välttää. Sitä voi vain siirtää. Tavallinen ihminen voi vain panna kädet ristiin, että tulee ihme, hän sanoo.

Ojapellon mukaan pankkien taseissa muhii paljon suurempi velkapommi kuin valtionveloissa. Pankkien taseissa on valtavasti johdannaismarkkinoiden luomaa likviditeettiä, virtuaalirahaa. Saksalaisen *Der Spiegel*-lehden ja järjestelypankki BIS:n tilastojen mukaan virtuaalirahan määrä on yli kymmenkertaa suurempi kuin koko maailman bruttokansantuote.

– Tämä on sen suuruusluokan ongelma ja niin vakava asia, että kaikki valtaamediat ovat kollektiivisesti vaienneet siitä. Hän huomauttaa, että muutama suo-

Ari Ojapello valittaa, että vallassa olevat päättäjät ja taloustieteilijät eivät ole uskaltaneet julkiseen debattiin hänen kanssaan lukuisista yrityksistä huolimatta.

si sitten Islannissa pankkikuplan puhjettua taivaan tuuliin hävisi 94 prosenttia johdannaisen aiemmasta arvosta.

– Nytkin johdannaisista 90 prosenttia on sutta ja sekundaaria, mutta se on pilossa pankkien taseissa.

Ojapello uskoo, että nykytilanteesta selvittää vain vakavan kriisin kautta.

– Hyperinflaatio on ainoa keino, jolla kupla voidaan purkaa. Mutta se tarkoittaa pahempaa maailmanlaajuista lamaa kuin 1930-luvulla.

Ojapellon mukaan Suomi on Euroopan maista parhaassa asemassa Ruotsin ja Norjan kanssa. – Suomi ei kuitenkaan voi välttää kriisiltä, sillä valtaosa viennistämme menee Eurooppaan.

Suurimpia syntipukkeja eivät

Ojapellon mielestä ole ahneet pankinjohtajat, vaan poliitikot, jotka vapauttivat markkinat ideologisista syistä.

– Olisi pitänyt luoda kunnon säännöt. Vapautus olisi vaatinut esimerkiksi valuutansirtoveron.

Ojapello siirtäisi verotuksen painopistettä ihmisten asemasta tuotannon jalostusarvon verottamiseen.

– Mutta kun vapauden henki on päästetty pullostaa irti, se on vaikea saada sinne takaisin. Se palautuu sinne vain katastrofin kautta.

– Meillä on veroeroosio (veropohjan rapautuminen). Ihmetelen, miksi kukaan poliitikko ei ole puuttunut tähän. Jos poliitikot ja **Raimo Sailas** olisivat ymmärtäneet verottaa tuotantoa kasvun suhteessa, budjetin pitäisi olla 50 miljardin euron sijasta 70 miljardia. Ei olisi mi-

tään kestävyysvajetta.

Ojapello nimeää hyötyjiksi yritykset ja rikkaat.

– Vaikka tuotanto on kasvanut Suomessa Euroopan maista parhaiten 1990-luvun laman jälkeen, tehtyjen työntuntien määrä on vähentynyt. Lisäksi työ on yhä useammin halpaa, mikä on vaikasi ostovoima pienenee. Palkkojen osuus bruttokansantuotteesta on pudonnut 55:stä 45 prosenttiin.

Yrittäjyydestä ei Ojapellon mielestä ole työllisyyden pelastajaksi, kun ostovoima heikkenee.

– Jos uusia yrityksiä perustetaan eikä samalla pidetä huolta siitä, että markkinoilla on ostovoimaisia asiakkaita, on edesvastuutonta narrata ihmisiä yrittäjiksi, hän laukoo.

Hänen mukaansa pienet yritykset joutuvat yhä enemmän

kilpailemaan kansainvälisten yritysten kanssa.

– Ennen meillä oli paljon huonekalutehtaita, nyt Ikea tekee kaiken halparyöntä, hän vertaa.

Ahneuskin voi Ojapellon mielestä olla hyväksyttävää, jos se toimii enemmän heikkojen kuin rikkaiden hyväksi.

Ojapellon mielestä Suomessa elettiin parasta aikaa 1980-luvulla. Silloin verorahojen vastineeksi sai palveluja ja tulot jatkuitivat oikeudenmukaisemmin kuin nyt.

– Suomessa ei ole 1980-luvun

jälkeen huolehdittu siitä, että kasvusta olisi tullut jaettavaa.

Haastateltavan mielestä pelkkä kasvu ei tuo hyvinvointia kaikille, vaan hyvinvointi lisääntyy, jos kasvun hedelmät jaetaan tasaisemmin ja oikeudenmukaisemmin.

– Ilman markkinoiden ostovoiman tasaista kehitystä eivät markkinat ja eikä markkinatalous voi kehittyä.

Kuten huomaatte, Ojapello pitää markkinataloutta tärkeänä, mutta vaatii sille suitsia.

Ahneuden kriitikoksi hän nauraa yllättävän paljon.

ARI OJAPELLO

Markkinatalouden vahtikoira

■ Ari Ojapello on Tampereella asuva tietokirjailija ja yhteiskuntakeskustelija. Hän on kirjoittanut 1980-luvulta lähtien satoja kirjoituksia eri medioihin.

■ Hän on kirjoittanut kaksi omaa kirjaa ja osioita kolmeen muuhun.

■ Ojapello on toiminut esitelmöitsijänä ja paneelikeskustelijana kymmenissä erilaisissa tilaisuuksissa. Hän oli yksi kolmesta vakiokeskustelijasta toimittaja Seppo Konttisen ohjelmassa Taloussykkönen vuosina 1998–1999.

sa Taloussykkönen vuosina 1998–1999.

■ Ojapello toimi kolumnistina *Tekniikka & Talous*-lehdessä vuosina 1994–1995 ja *Nyky päivä-lehdessä* vuodet 1996–1997. Vuodesta 2000 hän on kirjoittanut *Kansan Uutisiin* lähes 100 Horisontti-palstan kirjoitusta.

■ Hän oli vuonna 2007 Itsenäisyyspuolueen kansanedustajaehdokas. Hän sai Uudenmaan vaalipiirissä 134 ääntä. Hän on edelleen puolueen jäsen.

Aina löytyy halvempi tuotantomaa

TAMPERE
Jorma Rahkonen

Ari Ojapello pitää tavallisen pankansaajan kilpailukykyä uhatuna, sillä työtä voidaan siirtää aina halvempiin maihin.

– Ennen ortjer rahdattiin laivoilla valtameren yli teollisuus-

maihin, nyt käytetään köyhien ihmisten hädänalasta tilannetta hyväksi heidän kotimaissaan.

Työn hinta on kilpailtu niin alas, että esimerkiksi t-paidan ompelu maksaa halpavuotanonossa vain parikymmentä senttiä. Kännykässäkään työn osuus ei ole kuin nimellinen.

Ojapellon mukaan palkkakilpailu on loputon; tuotantoa siirretään aina halvempiin maihin, kun jossakin maassa työn hinta nousee.

– Lopputuloksena on kiinalainen palkkataso, kiinalainen sosiaaliturva ja kiinalaiset ympäristöongelmat.

Hän uskoo, että tuotanto palaa perinteisiin teollisuusmaihin vain jos halpamaiden ympäristöongelmat kärjistyvät. Hän pelkää huonon kehityksen jatkuvan.

– Ensin Suomesta hävisi alihankinta. Nyt menee tuotekehitys. Myös fiinimpi insinöörityö siirtyy pois, hän ennustaa.

Finnair myy cateringtoiminnan ja vuokraa lentoemäntiä

HELSINKI
Nina Törnudd / STT

Lentoyhtiö Finnair aikoo myydä cateringtoimintansa Lufthansan tytäryhtiölle LSG Sky Chefille. Finnair ei tiedotteessaan kerro kaupan hintaa, mutta siirtyvi-

en liiketoimintojen liikevaihto oli viime vuonna noin 80 miljoonaa euroa.

Aiesopimus koskee Finnair Catering - ja Finnacatering-yhtiöitä, joiden yhteensä 650 hengen henkilöstö siirtyisi uuden omistajan palvelukseen.

Finnairin asiakaspalveluista vastaava johtaja **Anssi Komulainen** arvioi, että ulkoistus ja muut cateringtoiminnan tehostukset tuottavat Finnairille merkittäviä säästöjä.

LSG Sky Chefs on maailman suurin lennoille palve-

luja tuottava yritys. Vuonna 2010 se tuotti noin 460 miljoonaa lentoyhtiöateriaria. Sillä on 200 asiakaspalvelukeskusta 50 maassa.

Finnair tarjoilee Helsingistä lähtevillä lennoillaan vuosittain noin 6,2 miljoonaa ateriarua. Li-

säksi Finnair laajentaa henkilöstövuokrausta. Yhtiö alkaa vuokrata matkustamohenkilökuntaa henkilöstöyhtiö Adecco Groupilta. Finnair on jo aiemmin vuokrannut henkilöstöä Adeccolta Aasian-reiteilleen, mutta nyt toiminta laajenee.

Adecon toimitusjohtaja **Tommi Törmälä** arvioi, että vuokraus koskee näillä näkymin muutamaa kymmentä työntekijää.

– Me etsimme paljon Finnair-taustaisia henkilöitä ja henkilöitä, joilla on muuta lentoyhtiötaustaa, Törmälä sanoo.

RAHAVIIKKO

Riitta
Hildén

Pientä hermoilua syystä ja syyttä

Markkinoilla hermostuttiin taas hiukan maailmantalouden tilasta Kiinan pudotettua virallista talouden kasvutavoitetta tälle vuodelle. Euroopan kriisi kuitenkin pysyy ja saattaa taas vähentää riskihaluja. Vaikka Kreikan valtion massiivinen lainavaihto-ohjelma yksityisten luottotajien kanssa näyttää onnistuvan, sen vaikutukset valtionlainojen luottovakuutusmarkkinoille ovat toistaiseksi epäselvät. Kansainvälinen johdannaisjärjestö ilmoitti viime viikolla, että Kreikan lainaohjelma laukaisee Kreikan yksityisiin valtionlainoihin liittyvät luottovakuutukset (CDS).

Ilmoitus pelasti suurten CDS-markkinoiden uskotavuuden, mutta saattaa lisätä epävarmuutta taas muiden euroalueen rupumaiden osalta. Tarkempaa tietoa Kreikan lainojen CDS-rahavirroista saadaan ensi viikon alussa. CDS:t ovat siis johdannaisia, joilla alkuperäisen tarkoituksen mukaan luottotajaja voi kattaa maksua vastaan osan riskistään luotonottajan maksukyvyttömyyden varalle, mutta niillä voi spekuloida myös kuka tahansa muu sijoittaja.

Rajuudestaan huolimatta Kreikan lainaohjelma on yksityisille luottotajalle edullinen. Järjestely on monimutkainen, mutta mutkat oikean siinä noin 200 miljardin edestä Kreikan tällä vuosikymmenellä maksuun lankeavia valtion lainoja vaihdetaan uusiin lainoihin, joiden nimellisarvo on korkeasti puolet pienempi, korot matalampia ja laina-aika pitkä. Euroalue pehmittää järjestelyä reippaalla 35 miljardilla eurolla.

Vaihdettavien Kreikan valtionlainojen markkinahinta on nykyisin enää noin neljännes lainojen nimellisarvosta. Yksityisten luottotajien kannalta tärkeämpi pointti on kuitenkin se, että tähän mennessä ne ovat saaneet Kreikan lainoista hyvät korot ja laina-ajan loppussa pääoman takaisin. Jatkossa Kreikan velkojen maksu ei ollut enää varmaa. Raha on tähänkin mennessä tullut euroalueen ja valuuttara-

haston Kreikalle antamista lainoista, joilta poliittinen tuki on nopeasti kaikkoomassa.

Nyt meneillään olevalla järjestelyllä sekä Kreikan lainanhoitokulut vähenevät vuosikausiksi että yksityisluottotajat pelastavat suuren osan vanhoista Kreikka-saatavistaan. Eri asia on se, pudottaako noin 100 miljardin euron yksityisluottojen leikkaus Krei-

Kreikka on sitoutunut niin rajuun taloutensa saneerukseen, ettei kasvua ole näkyvässä vuosikausiin.

kan valtion velkataakkaa, sillä euroalue ja valuuttarahasto päättävät näinä päivinä uudesta pitkästi yli 100 miljardin euron lainaohjelmasta Kreikalle seuraaviksi 3–4 vuodeksi. Samaan aikaan Kreikka on sitoutunut niin rajuun taloutensa saneerukseen, ettei kasvua ole näkyvässä vuosikausiin.

Suomen julkistalouden saneerauslinjat lähivuosisille on määrä piirtää ensi viikolla hidastuneen talouskasvun oloissa. Maailmalla talouskasvu näyttää saavan jonkin verran vakaampaa pohjaa Yhdysvalloissa, sillä työllisyys nousee nyt aidosti, vaikka työttömyysprosentti pysyykin tavanomaista korkeammalla.

Kiinan talous kasvaa, joskin hidastuen, mutta yhä edenkävää on se, onko virallinen kasvutavoite entinen kahdeksan vai nyt julistettu 7,5 prosenttia. Kiinan kauppareiden kasvun vaikeuden vaikeuden vaikeus on nyt julistettu 7,5 prosenttia. Kiinan kauppareiden kasvun vaikeuden vaikeuden vaikeus on nyt julistettu 7,5 prosenttia.

Reaalitalouden näkymät muuttuvat rajusti synkemiksi, jos Israel lähettää pommikoneensa Iraniin.

Kirjoittaja on taloustoimittaja ja Keski-suomalaisen avustaja.

YT-NEUVOTTELUT

Alman hakemistoyhtiö aikoo vähentää väkeä

Hakemistopalvelu- ja telemarkkinointiyhtiö Alma Intermedia ilmoitti maanantaina aloittavansa koko henkilöstöä koskevat yhteistoimintaneuvottelut.

Yt-neuvottelut saattavat johtaa noin 11 ihmisen irtisanomiseen. Alma Inter-

mediassa työskentelee toistaiseksi Porissa yhteensä 18 henkilöä.

Alma Intermedia julkaisee valtakunnallista Suomen yritykset.fi-hakemistoa.

Yhtiö perustelee muutoksia hakemistoliiketoiminnan vaikkealla markkinatilanteella.

Viime viikolla yt-neuvotteluista ilmoitti viestintäkonserni Alman toinen tytäryhtiö Alma Mediapartners.